

ת"פ 26848/11/10 - מדינת ישראל נגד חאלד דוויק

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 26848-11-10 מדינת ישראל נ' דוויק

בפני	כב' השופט מרדכי כדורי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	חאלד דוויק

החלטה

לפניי בקשת הסניגור לביטול כתב האישום שהוגש נגד הנאשם, בשל אי קיום חובת היידוע לפי סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ").

רקע וטענות הצדדים:

ביום 15/11/2010 הוגש נגד המבקש כתב אישום בעבירות של כניסה למקום מגורים בכוונה לבצע גניבה לפי סעיף 406(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, גניבה, לפי סעיף 384 לחוק האמור, ושהייה בישראל בניגוד לחוק, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

בדיון שהתקיים ביום 3/2/2014 טען ב"כ המבקש כי המאשימה לא קיימה את חובת היידוע, ולכן יש לבטל את כתב האישום.

בתגובה אישרה המאשימה כי לא נשלח למבקש מכתב יידוע כחוק. עם זאת טענה שאין לבטל את כתב האישום, וביקשה כי יתאפשר לה לתקן את הפגם באמצעות קיום שימוע בדיעבד.

המאשימה מבססת את עמדתה על הטענות הבאות:

1. הנאשם נעצר בעקבות מעשה העבירה המיוחס לו. במהלך מעצרו הוגשה לבית המשפט הצהרת תובע בעניינו. בכך הובהר לנאשם כי בכוונת התביעה להגיש נגדו כתב אישום, ומבחינה מהותית התקיימה חובת היידוע.

2. הפסיקה אינה חד משמעית ביחס לתוצאות של אי קיום חובת היידוע.

עמוד 1

3. ב"כ המבקש לא העלה את טענתו בהזדמנות הראשונה.

בתגובה טען ב"כ הנאשם:

1. סעיף 60א לחסד"פ אינו כולל פטור מקיום חובת היידוע במקרה בו מוגשת הצהרת תובע.

2. הסנגור שמונה לטפל בעניינו של הנאשם מטעם הסנגוריה הציבורית העלה את טענתו בהזדמנות הראשונה שהיתה לו, בישיבה השניה שהתקיימה לאחר מינויו. בישיבה הראשונה בה התייצב ביקש הסנגור דחייה כדי לשקול את עמדתו.

בשלב זה ביקשה המאשימה שהות, על מנת שיתאפשר לה לבדוק ולהודיע לבית המשפט האם ראש יחידת התביעות החליט כי קיימת מניעה לקיום חובת היידוע ביחס לנאשם.

משלא הוגשה הודעה כאמור מטעם המאשימה, על אף ארכה שניתנה לה לעשות כן, יש להניח כי ראש ענף תביעות לא החליט שהיתה קיימת מניעה לקיים את החובה האמורה.

דין והכרעה:

הצהרת תובע:

חובת היידוע קבועה בסעיף 60א(א) לחסד"פ:

"רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך".

תכליתה של החובה הנ"ל הובהרה בסעיף 60א(ד) לחסד"פ:

חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלוגית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי העניין, רשאים להאריך את המועד האמור."

הינה כי כן, יידוע החשוד לא נועד אך ורק כדי להביא לידיעתו את עובדת קבלת חומר החקירה אצל רשות התביעה, ולא כדי להבהיר לו כי זו עומדת להגיש נגדו כתב אישום. חובת היידוע נועדה לאפשר לחשוד להוציא לפועל את זכותו

לשימוע בעניין. לפיכך, התביעה אינה נדרשת רק להביא לידיעת החשוד את העובדה שחומר החקירה הועבר אליה, אלא חייבת גם לציין בהודעתה את כתובתה אליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים (סעיף 60א(ב) לחסד"פ).

ברור אפוא כי אין די בהגשת הצהרת תובע לבית המשפט כדי לקיים את חובת היידוע, שכן אין בה כדי להעמיד את החשוד על זכות השימוע העומדת לו, ואין בה כדי להביא לידיעתו את כתובת רשות התביעה שאליה רשאי הוא לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.

העלאת הטענה בהזדמנות הראשונה:

כפי שטען הסגור, בצדק, הוא מונה לייצג את הנאשם מטעם הסגוריה הציבורית. בישיבה הראשונה בה התייצב הוא ביקש דחיה על מנת לגבש עמדה, ואת טענתו הנדונה בזה העלה בפתח הישיבה השניה. די בכך שהטענה עלתה בשלב מוקדם של הדיון על מנת להצדיק את בחינתה לגופה, ואין צורך לדון בשאלה האם אי העלאת הטענה בשלב מוקדם עשוי להביא לדחייתה מטעם זה בלבד.

קיום חובת השימוע בדיעבד:

חובתה של התביעה ליידע את הנאשם בדבר קבלת חומר חקירה הנוגע לעבירה מסוג פשע, ולקיים שימוע לנאשם טרם קבלת החלטה בדבר הגשת כתב אישום נגדו, נקבעה בהוראת חוק מפורשת.

הרציונל העומד בבסיס הטלת החובה האמורה על התביעה הובא בדברי ההסבר להצעת החוק:

"ההחלטה להעמיד אדם לדין, ובעיקר לגבי עבירות חמורות, היא החלטה רבת משמעות. בחברה שאנו חיים בה, די בכתב אישום, לבטח בעבירות חמורות, כדי לפגוע פגיעה קשה בנאשם. מסיבה זו מוצע להעניק את זכות השימוע למי שמרגע ההכרעה בעניינו ישתנה מעמדו בציבור."

(הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 26) (זכות השימוע) התשנ"ט - 1999, ה"ח 2802)

הפסיקה דנה במקרים לא מעטים בהם התביעה לא קיימה את חובתה האמורה, אך לא נקטה גישה אחידה בנוגע לתוצאות ההפרה. יש ונקבע, על בסיס דוקטרינת הבטלות היחסית, כי ניתן לרפא את הפגם באמצעות עריכת שימוע מאוחר, וכי אין הצדקה לבטל בשל כך את כתב האישום (ע"פ (י-ם) 30541/06 **מדינת ישראל נ' כהן** 25/2/2005). יש ונקבע כי התוצאה של הפרת חובת היידוע ומניעת הזכות לשימוע תביא לביטול כתב האישום (תפ"ח (ת"א) 1199/05 **מדינת ישראל נ' פולנסקי** (3/1/2007), תפ"ח (ת"א) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ארד** 08/02/2007).

בהקשר זה נקבע:

"בבוא בית המשפט לבחון את נסיבות המקרה עליו לבחון את התנהגות הצדדים, הפגיעה שתיגרם להם או לאינטרס הציבורי ועליו לשאול האם ניתן לתקן ולרפא את הפגם שנפל, האם ייגרם לנאשם עיוות דין ותיפגע הגנתו מול הפגיעה שתיגרם למאשימה ולאינטרס הציבורי.

...

"אמנם, מצפים מהמאשימה שהיא תבוא לשימוע בנפש חפצה גם לאחר כתב אישום, אך נראה שלא דומה שימוע בטרם הגשת כתב אישום או בזמן שלא תלוי ועומד כתב אישום, לשימוע הנערך בצילו של כתב אישום שכבר הוגש, באשר אפשרות השכנוע של החשוד לכך שיש ממש בטענותיו, עלולה להיתקל במשוכה גבוהה יותר בזמן שתלוי ועומד כנגדו כתב אישום..."

(תפ"ח (ת"א) 1199/05 הנ"ל).

בכל הכבוד הראוי, נראים לי נימוקיו של בית המשפט המחוזי בפרשת פולנסקי האמורה. על התביעה להקפיד על סדר הפעילות שנקבעו בחוק, ולא להפוך את היוצרות. קודם יידוע ושימוע, ולאחר מכן החלטה בדבר הגשת כתב אישום או אי הגשתו. אין הצדקה להשלים עם מקרים חוזרים בהם, בניגוד לאמור, קודם מוגש כתב אישום, ולאחר מכן מבקשת המאשימה לאחר את המוקדם ולערוך לנאשם שימוע בדיעבד. כאמור, אין בעריכת שימוע לאחר הגשת כתב אישום כדי לרפא את המחדל, שכן בשלב זה מעמדו של הנאשם נחות יחסית למעמדו קודם הגשת כתב האישום.

בענייננו, ההליכים נגד הנאשם נמצאים בראשיתם, ולמעשה טרם החל המשפט. האירוע המיוחס לנאשם התרחש ביום 1/10/2010. על אף שהוגשה הצהרת תובע, בסופו של דבר כתב האישום הוגש ביום 14/11/2010, מבלי שהוגשה בקשה למעצר עד תום ההליכים. במועד בו הועבר התיק לטיפולו ולאחריו, הנאשם לא זומן לדין. לראשונה זומן הנאשם לדין שהתקיים ביום 1/7/2013, כמעט 3 שנים לאחר האירוע.

בנסיבות אלו, נראה כי ביטול כתב האישום בשלב זה לא יגרום נזק של ממש לאינטרס הציבורי.

ההפך הוא הנכון, קיומו של שימוע כדין עשוי לתרום להארת היבטים ועניינים שונים, לתת מענה לתחושתו הסובייקטיבית של הנאשם שניתן לו יומו ולחזק את אמון הציבור במערכת אכיפת החוק.

לאחר שימועו הזכויות שהוענקו לנאשם על פי דין ויערך לו שימוע במעמד של חשוד, תהיה המאשימה רשאית להחליט האם להגיש כתב אישום נגד הנאשם. אם יוחלט על הגשת כתב אישום, תהיה המאשימה חופשיה להחליט האם להגישו במתכונתו של כתב האישום הנוכחי, או במתכונת אחרת. כל זאת ייעשה כאשר התביעה והנאשם אינם מצויים בצל ובהשפעתו של כתב אישום תלוי ועומד.

לא למותר לציין כי בע"פ (י-ם) 30541/06 **מדינת ישראל נ' כהן הנ"ל**, ביסס ביהמ"ש המחוזי את קביעתו כי ניתן לרפא את הפגם באמצעות עריכת שימוע בדיעבד, בין היתר בשל כך שמדובר היה בתקלה נקודתית שארעה בתיקים רבים שהגיעו לתביעה לפני יום 1/1/2005 ואשר כתבי האישום בהם הוגשו לאחר אותו מועד. נימוק זה אינו חל ביחס

לכתב האישום שלפניי, אשר הוגש, כאמור, שנים ארוכות לאחר התרחשותה של התקלה הנקודתית הנ"ל.

לאור ובכפוף לכל האמור, אני מורה על ביטול כתב האישום.

ניתנה היום, י"א אדר ב תשע"ד, 13 מרץ 2014, בהעדר
הצדדים.